

Kommunens forpliktelser etter CRPD

Ragnar Lie og Anne Jorun Ballangrud

Likestillings- og diskrimineringsombudet

- Veiledning
- Pådriver
- Konvensjonstilsyn
 - CEDAW, CERD, CRPD

FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD)

Funksjonshemming

=

resultat av misforhold mellom enkeltmenneskers forutsetninger og samfunnets innretning

Relevant for dere?

JA!

- **Bundet av konvensjonen**
- **Bundet av Grunnloven og annen norsk lov**
- **Relevant tolkningsfaktor**
- **Kommunene – viktig likestillingsarena!!**

Hvordan gjennomføre CRPD i praksis?

- 1. Behandles som individ med rettigheter.**
- 2. Respektert som den man er**
- 3. Bli hørt**
- 4. Få ta egne valg**
- 5. Ha samme frihet som andre**

**~~SLIK HAR VI ALLTID GJORT
DET!~~**

«first class human rights and freedoms on an equal footing with other citizens»

**Velferds-
tankegang**

**Menneske-
rettighets-
tankegang**

CRPD – generelle prinsipper (artikkel 3)

Like muligheter	Respekt for utviklingsmulighetene for barn med nedsatt funksjonsevne	Ikke-diskriminering
Tilgjengelighet	Verdighet	Fullgod og effektiv deltakelse og inkludering i samfunnet
Likestilling mellom kjønnene	Selvstendighet, med rett til å treffe egne valg	Respekt for forskjeller

Selvbestemmelse

«Respekt for menneskers iboende verdighet, individuelle selvstendighet med rett til å treffe egne valg, og uavhenighet» (artikkel 3a)

NOU

Norges offentlige utredninger 2016: 17

På lik linje

Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming

Ikke-diskriminering

artikkel 5

- **Likhet for loven og lik beskyttelse av loven**
- **Krav på rimelig tilrettelegging**
- **Positiv særbehandling**

Hva er diskriminering?

**Usaklig
forskjellsbehandling
knyttet til nedsatt
funksjonsevne**

LIKESTILLINGS- OG DISKRMINERINGSLOVEN

Hva er likestilling?

Likeverd, like muligheter og rettigheter,
tilgjengelighet og tilrettelegging

VIRKEMIDLER

Forbud mot
diskriminering
og
trakassering

Positiv
særbehandling

Tilrettelegging
splikter

Plikt til
universell
utforming

Aktivitets-
plikter

Likestillings- og diskrimineringsloven § 24

Offentlige myndigheter skal i all sin virksomhet **arbeide aktivt, målrettet og planmessig** for å fremme likestilling og hindre diskriminering

Offentlige myndigheter skal **redegjøre** for hva de gjør for å **integreere hensynet til likestilling og ikke-diskriminering i sitt arbeid.**

Offentlige myndigheter skal redegjøre for **hvordan de arbeider med å omsette prinsipper, prosedyrer og standarder for likestilling og ikke-diskriminering til handling.**

Offentlige myndigheter skal **vurdere resultatene** som er oppnådd og **opplyse hvilke forventninger** de har til dette fremover

Likestillings- og diskrimineringsloven § 26

Alle arbeidsgivere skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling, hindre diskriminering og *å søke å hindre trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.*

Arbeidsgiver skal:

- a) undersøke om det finnes risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling, herunder annethvert år kartlegge lønnsforhold fordelt etter kjønn og bruken av ufrivillig deltidsarbeid,
- b) analysere årsakene til identifiserte risikoer,
- c) iverksette tiltak som er egnet til å motvirke diskriminering, og bidra til økt likestilling og mangfold i virksomheten og
- d) vurdere resultater

Redegjøre!

FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD)

Funksjonshemming

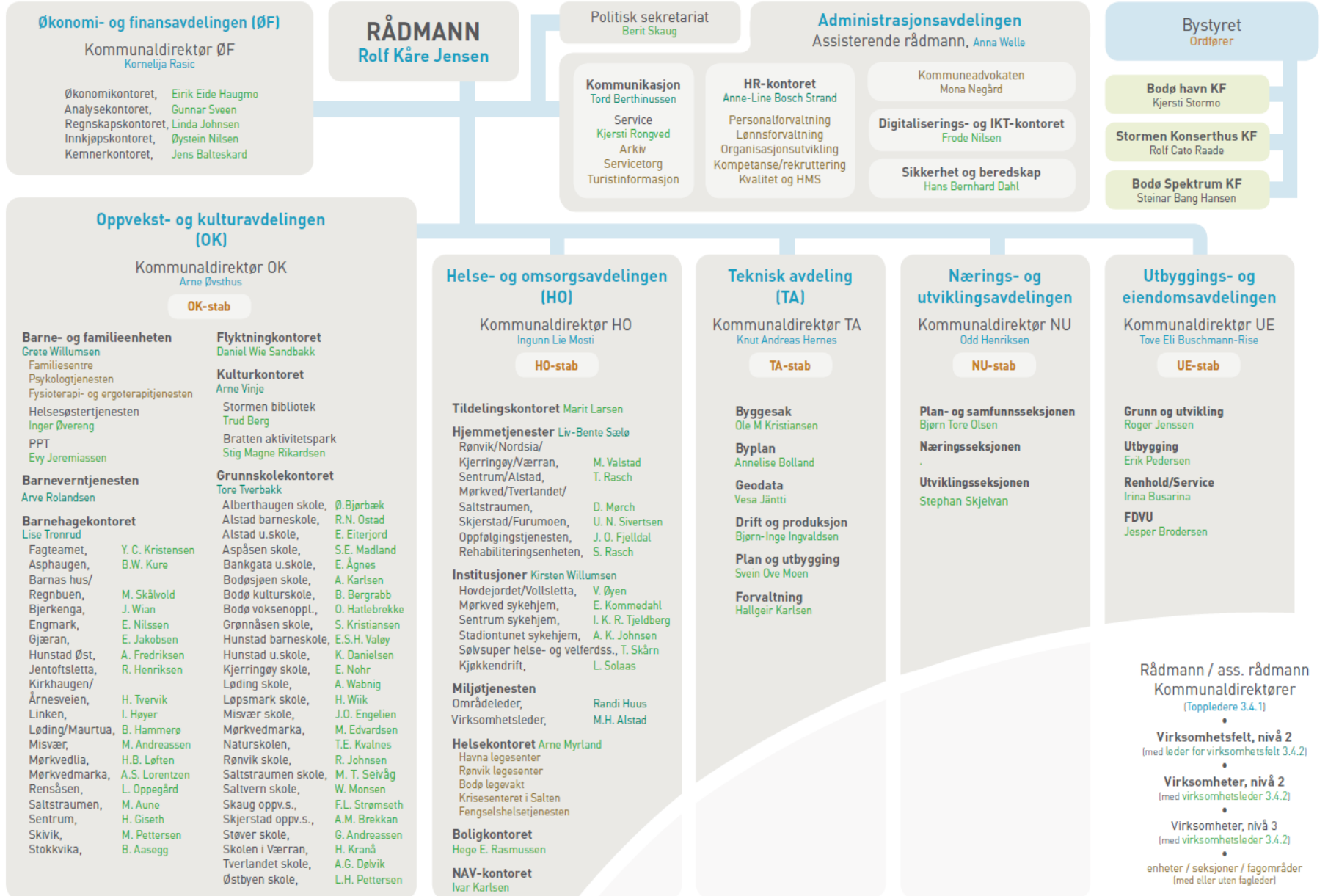
=

resultat av misforhold mellom enkeltmenneskers forutsetninger og samfunnets innretning

ADMINISTRATIVT ORGANISASJONSKART

Versjonsdato 16.01.2019. Endringer meldes til HR-kontoret v/anita.hjelle@bodokommune.no

- Rådmann / ass. rådmann
Kommunaldirektører
(Toppledere 3.4.1)
- Virksomhetsfelt, nivå 2 (med leder for virksomhetsfelt 3.4.2)
 - Virksomheter, nivå 2 (med virksomhetsleder 3.4.2)
 - Virksomheter, nivå 3 (med virksomhetsleder 3.4.2)
 - enheter / seksjoner / fagområder (med eller uten fagleder)

OPPVEKST OG KULTURAVDELINGEN (OK)

- CRPD – artikkel 5, 7, 9, 14, 17, 23, 24, 30..
- Likestillings- og diskrimineringsloven
- «Sektorlovgivning», eks. opplæringsloven og barnehageloven

Hvor mener vi skoen trykker?

- Manglende tilrettelegging i skole og barnehage
- Ufaglærte lærere
- Segregering
- Fysiske barrierer
- Familier med minoritetsbakgrunn – doble barrierer?

KROGHDAGER

30-50% avslag på alle innfatninger* Gjelder ved bestilling av komplett brille 17.-22. september.
*Kan ikke kombineres med andre rabatter/tilbud.

30-50%
avslag på ALLE innfatninger*
Gjelder ved bestilling av komplett brille 17.-22. september.

30-50%
avslag på ALLE innfatninger*
Gjelder ved bestilling av komplett brille 17.-22. september.

Henriette (17) har hørselstap - opplevde utestenging i klassen

Fikk karakter- og trivselsløft etter ungdomsskolen
Diskrimineringsombudet: Dårlig tilrettelegging gir utestenging

LIER (VG) Henriette Mathisen (17) gikk glipp av en stor del av ungdomsskolen. Som hørselshemmet opplevde hun seg utestengt. Nå krever Hanne Bjurstrøm en bråstopp i skolens diskriminering.

Av Frank Ertesvåg og Tore Kristiansen

11.06.17 11:42

Krogh Optikk

Krogh Optikk

*Kan ikke kombineres med andre rabatter/tilbud.

*Kan ikke kombineres med andre rabatter/tilbud.

VG SPORTEN VG LIVE TV-GUIDE VG+ TIPS OSS

Søk MENY

HJEMME: Karoline Ånstad Amtsen fikk ikke beskjed om at klassen skulle på reise til Gran Canaria. Her sammen med mor Cathrine og far R...

Karoline (18) fikk ikke vite at klassekameratene dro på sydentur

18.33
18.09.2018

https://www.dagbladet.no/nyheter/elever-med-funksjo... Likestillings- og diskriminering... Lov om likestilling og forbud ... -Elever med funksjonsnedsets...

- **DISKRIMINERING:** Barneombudet og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon er bekymret for at elever med funksjonsnedsettelse får spesialundervisning av ufaglærte lærere. - Diskriminerende, mener de. Foto: Berit Roald / NTB scanpix

**-Elever med funksjonsnedsettelse får ufaglærte lærere:
- Diskriminering på systemnivå**

18.34
18.09.2018

Tilgjengelige skolebygg

Artikkel 30 – deltakelse i kulturliv, fritidsaktiviteter mv.

- Tilgang til kulturmateriale og steder som tilbyr kulturelle tjenester
- Anerkjennelse og støtte
- Oppmuntre til og fremme deltakelse for mennesker med nedsatt funksjonsevne i idrettsaktiviteter
- Sikre mulighet for å arrangere, utvikle og delta i idretts- og fritidsaktiviteter spesielt beregnet for dem.

HELSE OG OMSORGSADVDELINGEN (HO)

- CRPD artikkel 5, 6, 9, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 25, 26, 28...
- Likestillings- og diskrimineringsloven
- «Sektorlovgiving», eks. helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven

Hvor mener vi skoen trykker?

- **Tvang**
- **Bolig**
- **VTA-plasser**
- **BPA**
- **Vold og overgrep**

Tvang og makt

Artikkel 14, 15, 17 og 25

- Diagnosekravet
- Nødvendig og forholdsmessig tvang – «siste utvei»
- Rettssikkerhetsgarantier

Independent living

Artikkel 19

REPLIKK

Bryter utviklingshemmedes rettigheter

Det er godt dokumentert at utviklingshemmede ikke får oppfylt retten til å velge bosted og hvem de skal bo sammen med. Dermed ser vi gapet mellom politiske målsettinger og realiteten.

Hanne Bjurstrøm

likestillings- og diskrimineringsombud

Publisert 10. sep. 2018 kl. 12:51

Mange kommuner bygger bofellesskap for utviklingshemmede som mer og mer ligner institusjoner. Det er ikke greit, skriver likestillingsombud Hanne Bjurstrøm.

FOTO: LISE ÅSERUD / NTB SCANPIX

Independent living - BPA

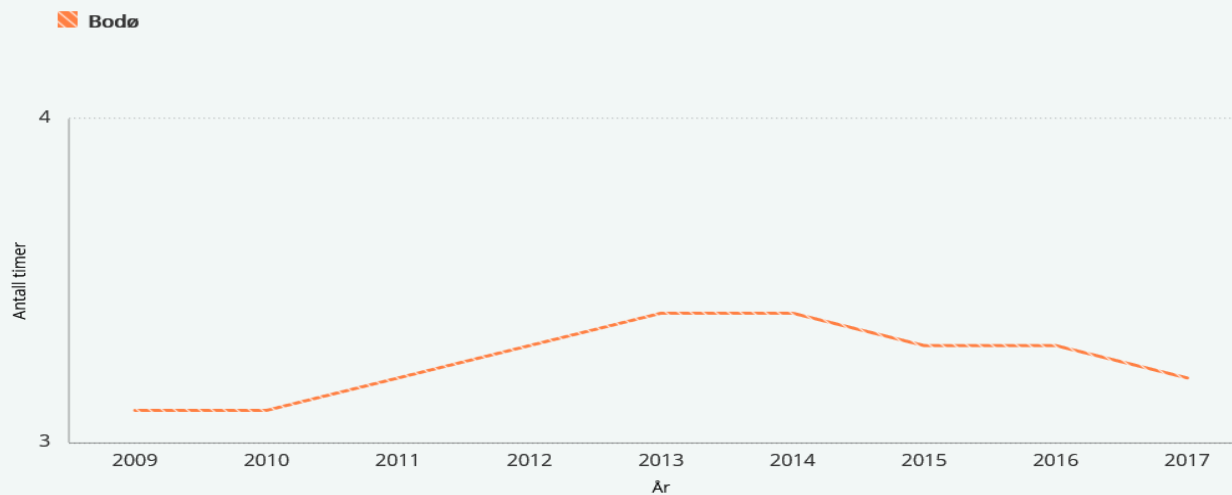
://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Kon Logg inn på Juridika Kommunemonitor nedsatt fu... x crpd ombudets 2015 - Google...

Velg sted du vil sammenligne med

x Bodø

Legg til eller fjern kommune

Innholdsmeny

Om indikatoren

Datagrunnlaget

TEKNISK AVDELING (TA)

- **CRPD – artikkel 5, 9**
- **Likestillings- og diskrimineringsloven**
- **Plan- og bygningsloven**

Hvor mener vi skoen trykker?

- **Manglende universell utforming**
 - Bruker kommunen mulighetene gjennom reguleringsplaner osv?
- **Trafikkregulering**
- **Snøbrøyting**

Gågata i Lillestrøm

Skolebygg

Snøbrøyting

HR-KONTORET

- **CRPD – artikkel 5, 6, 9, 27**
- **Likestillings- og diskrimineringsloven**
- **«Sektorlovgivning», herunder arbeidsmiljøloven**

Hvor mener vi skoen trykker?

- Mange med nedsatt funksjonsevne står utenfor arbeidslivet
- Holdninger på arbeidsplassen
- Mangel på tilrettelegging for arbeidstakere
- IKT på arbeidsplassen
- VTA-plasser

Sak 71/2016

- Vedtak fra 2018
- Tilrettelegging for lærer
- *«Kommunen skulle vurdert alle stillinger i kommunen, og ikke bare stillingen ved X skole.»*

KOMMUNIKASJON

- **CRPD – artikkel 5, 9, 21, 29**
- **Likestillings- og diskrimineringsloven**

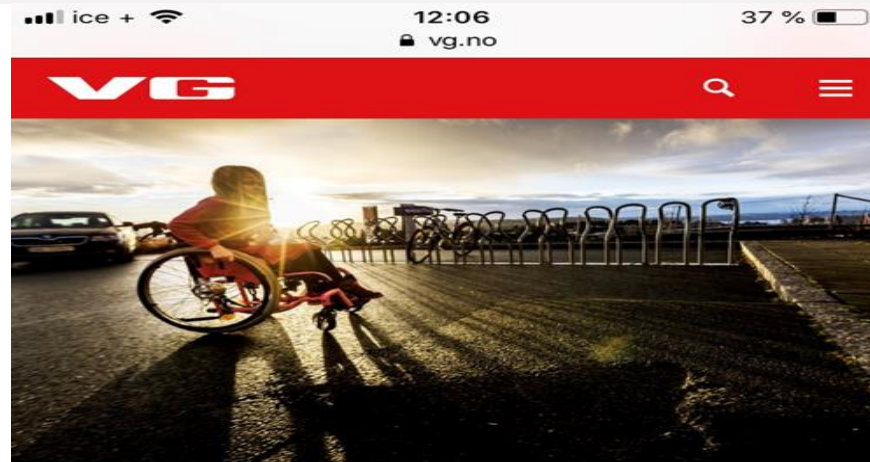

Hvor mener vi skoene trykker?

- Er nettsidene deres universelt utformede?
- Er informasjon som er beregnet til allmennheten gitt i tilgjengelige formater?
- Hvordan sikres funksjonshemmedes deltakelse i det politiske og offentlige liv?

«De usynlige borgerne»

SJELDENT ØNSKET: - Mennesker med ne... MER ▾

Debatt

De usynlige borgerne

Manglende representasjon og deltagelse, fravær og usynliggjøring av vår største minoritet, er et demokratisk problem som barne- og likestillingsministeren står ansvarlig for.

21. juli 2018

Alstahaug kommune

Oppsummert

1. Individuell behandling
2. Bli respektert
3. Bli hørt
4. Ta egne valg
5. Frihet

Vi hjelper deg

- Gratis juridisk veiledning
- Finn oss på nett: www.ido.no
- Ring oss: 23 15 73 00
- E-post: post@ido.no

facebook/mittOmbud

twitter/mittOmbud

